

amfori BSCI Sistem Kitapçığı Ek 12

Ek 12: Küçük Üreticileri Değerlendirme

Bu ekte, amfori BSCI katılımcıları için ne zaman ve hangi şekilde Küçük Üretici Değerlendirmesi (gerek tam değerlendirme, gerek takip değerlendirme olarak) talep edilmesi gerektiği konusunda kılavuz bilgiler sunulmaktadır. Bunun yanı sıra bu ek denetçilere rehber bilgiler sunan bir kaynak olarak [amfori BSCI Sistem Kitapçığı 3. Bölüm'ü](#) tamamlar niteliktedir.

KÜÇÜK ÜRETİCİ TANIMI

amfori BSCI denetimleri bağlamında bir üretici, aşağıdaki kriterlere uyuyorsa küçük üretici olduğunu bildirerek Küçük Üretici Değerlendirmesi'nden geçebilir:

- **Bağımsız işletme:** Küçük üretici bir grubun şubesi veya parçası olmamalıdır.
- **35 işçi:** Denetim talebinden önceki 12 ay içerisinde küçük üretici, sürekli ve mevsimlik işçiler de (Mevsimlik işçiler bir yıl içerisinde 90 günden uzun süre istihdam edilemez.) dâhil olmak üzere doğrudan veya dolaylı olarak en fazla 35 işçi istihdam etmiş olmalıdır.
- **Yıllık ciro:** 2 milyon Euro veya daha az
- **Üretici:** Gıda veya gıda harici ürün üreticisi veya işleyicisidir; çiftlik değildir.

KÜÇÜK ÜRETİCİ DEĞERLENDİRMESİ (KÜD)

Küçük Üretici Değerlendirmesi amfori Sekreterliği tarafından aşağıdaki amaçlarla geliştirilmiştir:

- Küçük işletmelerden alım yapan amfori BSCI katılımcılarının Durum Tespiti ve Özen (Due Diligence) süreçlerine destek olmak.
- Küçük ve mikro işletmelerin faaliyet gösterdikleri ölçekte yerine getirmeleri gereken sorumlulukları anlayıp denetim kadar karmaşık bir sürece dâhil olmak zorunda kalmadan sorumlu işletmeler olarak bağlılıklarını göstermelerine yardımcı olmak.

Küçük Üretici Değerlendirmesi'nin özellikleri:

- amfori BSCI denetim programlaması, denetim geçerlilik süreleri ve derecelendirmesi prosedürlerine uyar.
- Aksi kararlaştırılmadığı takdirde yarı haberli olarak yapılır.
- [amfori BSCI Davranış Kuralları](#)'ndan alınan 13 performans alanını kapsar.
- amfori BSCI denetim bütünlüğüne tabidir.
- Gerektiğinde, amfori BSCI Sıfır Tolerans Protokolü'nü takip eder.
- Bir İyileştirme Planı'yla bağlantısı kurulabilir.

Küçük Üretici Değerlendirmesi'nin kendine has özellikleri:

- Küçük üreticinin [özbeyanına](#) dayanarak gerçekleştirilir. Bu özbeyanın hem sorumlu kişi hem de sonrasında denetçi tarafından değerlendirilmesi gerekir.
- Üreticinin Küçük Üretici Değerlendirmesi ile değerlendirilmemesi gerektiğine ilişkin kanıtları varsa, amfori BSCI katılımcıları [amfori BSCI platformu](#) üzerinden, diğer paydaşlar da [amfori dış şikâyet mekanizması](#) üzerinden bu tür bir değerlendirmenin kullanılmasına itiraz edebilir.
- Değerlendirmede elde edilen bulgular, kanıt niteliğindeki belgelerin yeterli olduğu bazı spesifik sorulara ilişkinse, takip değerlendirmesinin masa başında belge inceleme şeklinde yapılmasına izin verilir.

Küçük Üretici Değerlendirmeleri, yalnızca potansiyel üreticinin tüm küçük üretici kriterlerini karşıladığı durumlarda uygulanabilecek amfori BSCI 2.0 denetimleridir. amfori BSCI sisteminde üreticinin aynı denetim döngüsü içerisinde faaliyet ölçeğini değiştirdiği durumlara ilişkin senaryolar bulunmaktadır.

Muhtemel üç senaryo vardır:

- **Denetim döngüsü, üretici bir Küçük Üretici Değerlendirmesi'ne uygunken başlatılmıştır** Küçük Üretici Değerlendirmesi, üretici bu değerlendirmenin kriterlerine uyuyorken tüm kapsamıyla gerçekleştirilmiş; ancak takip denetimi zamanı geldiğinde üreticinin faaliyet boyutu büyümüşse:
  - Denetim talebinde mevcut olan yeni koşullar belirtilmelidir.
  - Takip denetiminde tam Küçük Üretici Değerlendirmesi kapsamında elde edilen bilgiler yer almalıdır.
  - Denetçi, tam Küçük Üretici Değerlendirmesi sırasında bulgu elde edilen performans alanlarını doğrulamalı ve diğer performans alanlarını "Derecelendirilmemiş" olarak cevaplandırmalıdır.
- **Denetim döngüsü başka koşullarda başlatılmıştır**; ancak üretici, takip denetiminin zamanı geldiğinde tüm küçük üretici kriterlerine uymaktadır:
  - Üretici sorumluya (RSP) bir küçük üretici özbeyanı göndermelidir.
  - Denetim talebinde geçerli olan yeni koşullar açıklanmalıdır.
  - Küçük Üretici Değerlendirmesi takip denetimi raporunda tam denetim sırasında elde edilen bilgiler verilmelidir.
  - Denetçi tam Küçük Üretici Değerlendirmesi sırasında bulgu elde edilen performans alanlarını doğrulamalı ve diğer performans alanlarını "Derecelendirilmemiş" olarak cevaplandırmalıdır.
- **Takip denetimi Küçük Üretici Değerlendirmesi koşullarında gerçekleştirilmiştir**; ancak üretici bir takip denetimi veya tam denetim yapma zamanı geldiğinde artık "küçük üretici" tanımına uymamaktadır:
  - Denetim talebinde geçerli olan yeni koşullar açıklanmalıdır.
  - Denetçi takip Küçük Üretici Değerlendirmesi sırasında bulgu elde edilen performans alanlarını doğrulamalı ve diğer performans alanlarını "Derecelendirilmemiş" olarak cevaplandırmalıdır veya
  - Denetçi tam denetim yapıyorsa tüm performans alanlarını doğrulamalıdır.

KÜÇÜK ÜRETİCİ ÖZBEYANI

Şirket sahibi tarafından olması gerektiği şekilde imzalanmış küçük üretici özbeyanı sunulması, [amfori BSCI platformu](#) üzerinden bir Küçük Üretici Değerlendirmesi (tam veya takip) planlamak için bir ön koşuldur.

İlgili üreticiler, müşterilerinin (amfori BSCI katılımcıları) denetim talebini hazırlaması için, Özbeyan Formu'nu doldurup imzalayarak müşterilerine sunmalıdır.

Özbeyan tam denetim veya takip denetiminin talep edileceği tarihten en erken 2 ay önce imzalanmış olmalıdır. Üretici, küçük üretici kriterlerinden herhangi birine artık uymuyorsa, sorumlu kişi üreticinin yeni durumuna uygun denetim türünü seçmelidir.

Sorumlu kişi özbeyanı denetim şirketiyle paylaşmalıdır.

KÜÇÜK ÜRETİCİ DEĞERLENDİRMESİ YAPILIRKEN DENETÇİNİN UYMASI GEREKEN PRENSİPLER

Bir Küçük Üretici Değerlendirmesi yaparken denetçiler:

- Değerlendirme sonuçlarının küçük üreticilerin sosyal performansını doğru bir şekilde yansıtabilmesi için sağduyularını kullanmalı ve profesyonel kaniya ulaşma yöntemlerini küçük üreticilerin gerçekliğine ve kendilerine has özelliklerine göre uyarlamalıdır.
- Kendilerini olduklarından daha küçük göstermeye çalışan şirketlere özellikle dikkat etmelidir.

Denetçiler referans olarak BSCI 2.0 denetçi talimatlarını kullanmalıdır. (amfori BSCI [Sistem Kitapçığı 3. Bölüm](#)'ü inceleyin.) Ancak denetçi denetlemekte olduğu küçük üreticinin boyutuna ve özelliklerine göre BSCI 2.0 talimatlarını gerektiği şekilde uyarlamak ve yorumlamaktan sorumludur. Küçük üreticiler genellikle kişisel ve/veya ailevi ilişkilere göre, gayri resmi bir şekilde kurulmaktadır.

Küçük Üretici Değerlendirmesi sırasında bu, aşağıdaki şekillerde göz önünde bulundurulabilir:

- **Yönetim sistemleri:** Yönetim sistemleri aşağıdaki bilgiler göz önünde bulundurularak değerlendirilir:
  - Küçük üreticilerde sosyal yönetim politika ve prosedürler açısından daha az karmaşıktır. Ancak yine de uygulamada başarılıysa, sosyal yönetimin basit yapısı bir bulgu olarak değerlendirilmemelidir.
  - Şirket sahibi amfori BSCI Davranış Kuralları'nın uygulanmasından sorumluyken aynı zamanda başka görevler de üstleniyor olabilir. Ancak bu, bağıllık veya yetkinlik konusunda bir eksiklik olarak değerlendirilmemelidir.
- **İç yapılar:** Küçük üreticilerin iç yapıları çok nadir olarak özel sorumlulukları ve spesifik yetkinlikleri olan departmanlar şeklinde organize edilmiştir:
  - Sorumluluklar ve raporlama hatları sözlü olarak belirlenmiş olabilir. Yönetim birkaç sorumluluğu birden üstlenmiş olabilir.
  - Küçük üretici bünyesinde sözleşmeli olarak çalışan hizmet sağlayıcıları çok nadir görülür. (Örneğin tesiste doktor veya ilk yardım yapabilecek yetkinlikte biri olmaz.)
- **Politikalar ve prosedürler:** Politikalar ve prosedürler işçilere ve/veya aile üyelerine sözlü olarak açıklanır veya iletilir.
  - Örneğin denetçi İş Sağlığı ve Güvenliği prosedürlerini veya çocuk işçiliğine karşı politikayı yazılı olarak bulmayı hedeflememelidir. Aksine, bu küçük işletmenin işlerini sosyal sorumluluk çerçevesinde gerçekleştirmesi için işçiler ve aile üyelerinin ne derece iletişim içinde ve bilgili olduğunu değerlendirmelidir.
- **İnsan kaynakları yönetimi:** İnsan kaynakları genellikle gayri resmi bir şekilde yönetilip ailevi ve toplumsal ilişkilere dayalıdır:
  - Küçük üretici bünyesindeki ana sorumlulukları aile üyeleri yükleniyor olabilir. Bazı mevzuatlarda birinci dereceden akrabaların işe alınması bir ihlal olarak kabul ediliyor olabilir. Denetçilerin böyle bir durumdan haberdar olması gerekir.
  - İşçi seçimi, işe alımı ve işten çıkarma süreçleri sözlü olarak tanımlanmış olabilir.
  - Denetçi işçilerin ne denli korunduğunu ve sahip oldukları hakları (örneğin ödemeler, çalışma saatleri ve disiplin cezaları konusunda) görüşmeler yoluyla değerlendirmelidir.
- **İşçi temsili:** İşçi temsili resmi olmayabilir:
  - İşletmenin boyutu işçilerin toplu sözleşmede temsilini ve sözleşmeye katılımını sınırlayabilir.
  - Denetçi işçilerin süreçlere katılımını, danışma imkânını ve saygı seviyesini genel olarak görüşmeler yoluyla değerlendirecektir.

- **Belgeleme:** Kanıt niteliğindeki belgeler ve kayıt tutma resmi olmayabilir.
  - Gayri resmi kayıt tutma ve belgeleme işlerini üçüncü taraflara yaptırma bazı ülkelerdeki küçük işletmeler arasında yaygın olarak görülebilmektedir.
  - Sosyal ve çevresel risk değerlendirmeleri, üretim planlaması veya kaza kayıtları resmi olarak tutulmuyor olabilir. Denetçi, bu konulardaki mutabakatı ve etkinliği büyük oranda görüşmelerle değerlendirmelidir.
- **İş ortaklarının denetlenmesi:** İş ortaklarının değerlendirmesi gayri resmi olarak veya toplumsal bağlantılar yoluyla yapılıyor olabilir.
  - Küçük bir işletme, kendisi için hangi iş ortaklarının hangi nedenle sosyal ve çevresel riskler oluşturabileceğini çok net anlamayabilir.
  - Denetçi, küçük işletmelerin iş ortakları hakkında ne derece bilgili olduklarını, neden ve nasıl onlarla çalışmaya karar verdiklerini ve küçük işletmenin riskleri en düşük seviyeye indirmek için yapabilecekleri konusunda ne derece bilgili olduğunu değerlendirmelidir.
- **Şikâyet Mekanizması:** Şikâyet ve öneriler kaydedilmiyor olabilir:
  - Denetçi, şikâyetlerin alınıp araştırılması için oluşturulmuş resmi bir kanal beklememeli; açıklık ve yapıcı yorumlarla yürüyen, işçilere ve/veya aile üyelerine zorbalığın görülmediği bir iş kültürü beklemelidir.
- **Adil ücretlendirme:** Geçim maliyeti hesaplamaları belgelendirilmiyor olabilir:
  - Organizasyonun boyutu ve muhtemel aile ilişkileri, işçilerin ve aile üyelerinin ücretlendirmesini etkiliyor olabilir.
  - Denetçi, sözleşmeli işçiler için geçerli olan yasal asgari ücreti bilmeli ve tüm işçilerin ve aile üyelerinin böyle bir ücret alıp almadığını değerlendirebilmelidir.
  - Denetçi bölgedeki yaşam maliyetine ilişkin bir tahmin yürütmeli ve yasal asgari ücretle karşılaştırmalıdır.

KÜÇÜK ÜRETİCİ DEĞERLENDİRMESİNİ DOLDURMAK KONUSUNDA DENETÇİ İÇİN TALİMATLAR

Aşağıdaki talimatlar denetçinin Küçük Üretici Değerlendirmesi'ni doldurmasına yardımcı olacaktır:

- **Denetim süresi:** Küçük Üretici Değerlendirmesi (tam değerlendirme veya takip değerlendirmesi) tesiste yapılacağına süresi raporlama süresi de dâhil olmak üzere bir gün olarak belirlenmiştir. Masa başında belge incelemesi olarak gerçekleştirilecek takip değerlendirmeleri (raporlama dâhil) içinse süre yarım gün olarak belirlenmiştir.
- **Görüşmeler:** Görüşme yapılacak işçilerin sayısı beş-on arasında olmalıdır. Denetlenmekte olan üreticinin beş veya daha az işçisi varsa, tüm işçilerle görüşme yapılmalıdır.
- **Ek belgeler:** Olması gereken şekilde hazırlanıp imzalanmış özbeyanın bir kopyası, Küçük Üretici Değerlendirmesi amfori BSCI platformuna girilmeden önce bu değerlendirmenin bir parçası olarak yüklenmelidir.
- **Özet:** Denetçi Küçük Üretici Değerlendirmesi raporunun "Özet" bölümünde aşağıdaki bilgileri vermelidir.
  - Üretici şirket yapısına ilişkin ayrıntılı açıklama
  - Üreticinin Küçük Üretici Değerlendirmesi kriterlerine uyup uymadığını belirlemek üzere kullanılan -özbeyanın doğrulanması da dâhil olmak üzere- doğrulama metodu

- **Sıfır tolerans uyarısı:** Gerçeklere ilişkin kanıtlanmış bir yanlış beyan söz konusuysa (yani üretici denetimden önce beyan ettiği için daha büyükse) denetçi BSCI Sıfır Tolerans Protokolü'nü ([Ek 5](#)'i inceleyin.) uygulamaya koymalı ve yanlış beyanın tespit edildiği andan itibaren 24 saat içerisinde bir sıfır tolerans uyarısı vermelidir.
- **Beklenmedik durumlar:** Denetim sırasında denetçi, denetlenmekte olan üreticinin dört küçük üretici kriterinden birine uymadığını fark ederse, üç farklı seçeneği vardır:
  - **Yanlış beyan durumunda:** Üretici bir sıfır tolerans uyarısı yapacaktır. (Örneğin üreticinin bağımsız olmayıp daha büyük bir şirketin parçası olması)
  - **Yanlış beyan olmayıp kriterlere göre önemli bir farklılık varsa:** Denetçi Küçük Üretici Değerlendirmesi'ne devam edecektir. Özet başlığının altına, varlığına rağmen Küçük Üretici Değerlendirmesinin üreticinin sosyal performansını değerlendirmeye elverişli olmasını engellemeyen farklılığı açıklamalıdır. (Bu farklılık üreticinin son 12 ay içerisinde genellikle 35 işçi çalıştırıp bazı durumlarda bu sayının %20 artmış olması veya şirket geçmişte küçük olsa da yıl içerisinde cirosunun 2 milyon Euro'yu aşmış olması olabilir.)
  - **Herhangi bir yanlış beyan olmayıp kriterlere göre farklılığın Küçük Üretici Değerlendirmesi'nin üreticinin sosyal performansını değerlendirmekte yetersiz kalmasına neden olması durumunda:** Denetçi denetimi durdurmalı ve sorumlu kişiye vakitlice bu durumu raporlamalıdır. Denetim şirketleri, ayrıntılı bir durum tespiti ve özen (due diligence) prosedürü ve yeterli bir denetim hazırlık süreciyle böyle bir durumun ortaya çıkmasını olabildiğince engellemeye çalışmalıdır.
- **Masa başı inceleme:** Küçük üretici değerlendirme takibi, aşağıdaki koşullar dâhilinde masa başı incelemesi şeklinde yapılabilir:
  - Denetimin genel değerlendirme "C" ise
  - Yapılacak takip değerlendirme masa başı inceleme şeklinde yapılacak olan ilk takip değerlendirme ise
  - Denetim anketi ve ilgili kanıt niteliğindeki belgelerde yalnızca aşağıdaki konulara ilişkin bulgular elde edilmişse:
    - S 1.3: Önemli iş ortaklarına ilişkin genel bilgiler
    - S 5.3: Yasal olarak verilen sosyal haklar
    - S 7.3: İş Sağlığı ve Güvenliği risk değerlendirme
    - S 7.4: İşçilerin İş Sağlığı ve Güvenliği hakkında eğitim görmesine ilişkin genel bilgiler
    - S 7.7: Tabelalar ve uyarılar aracılığıyla görülebilen potansiyel tehlikeler
    - S 7.10: Elektrik tesisatının ve elektrikli ekipmanın düzenli olarak kontrol edilmesi
    - S 9.4: Genç işçilerin İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda eğitilmesi
    - S 12.1: Geçerli çevre ruhsatları

KÜÇÜK ÜRETİCİLERİN ÖZBEYANI

Bu şablonu Word formatında almak için lütfen [amfori BSCI platformu](#) ndaki amfori BSCI kaynakları bölümünü ziyaret edin.

amfori BSCI Küçük Üretici Özbeyanı

Saygıdeğer Yetkili,

tarihinde tescillenmiş numaralı (Buradan itibaren “şirket(imiz)” olarak anılacaktır.) şirketinin temsilcisi olarak ben , şirketimizin amfori BSCI Davranış Kuralları'nı ve ilgili Uygulama Koşulları'nı imzaladığımı beyan ederim. Şirketimizin aşağıdaki bilgiler ışığında amfori BSCI Küçük Üretici Değerlendirmesi kapsamında denetlenmek için karşılanması gereken amfori BSCI kriterlerine uyduğunu beyan ederim:

- Şirketimiz bağımsız bir işletmedir. (Bir grubun şubesi veya bir parçası değildir.)
- Şirketimizin yıllık cirosu 2 milyon Euro veya altında (cari döviz kuruna göre) gerçekleşmektedir.
- Şirketimiz son 12 ayda sürekli işçi ve mevsimlik işçi (Mevsimlik işçiler yılda 90 günden daha az süre istihdam edilen işçilerdir.) dâhil olmak üzere toplam işçi istihdam etmiştir.
- Şirketimiz bir gıda veya gıda harici ürün üreticisi veya imalatçısıdır; ancak çiftlik değildir.

Herhangi bir yalan beyan veya gerçek gizleme halinde amfori BSCI protokolüne göre sıfır tolerans uyarısının verileceğini anlıyorum.

Şirketimizin amfori BSCI Küçük Üretici Değerlendirmesi kapsamından çıkmasına neden olabilecek yapısal veya ciroyla ilgili değişiklikler halinde şirketimizin amfori BSCI katılımcısını/katılımcılarını ve/veya ilgili denetçiyi haberdar edeceğini kabul ve beyan ederim.

Bu belgenin amfori BSCI platformundaki üretici profilimizde yer almasını kabul ediyorum. Belgelerin BSCI platformundaki üretici profiline erişimi olan tüm kullanıcılara görünür olmasını kabul ediyorum.

Tarih _____

İmza _____

İsim _____

Pozisyon _____

Şirket _____

